

Čista rěka žiweje wody, jasna jako kristal

Wulka rěka běžeše z Edena, powodzeć tutu zahrodu, a dželeše so tam do štyrjoch rěkow. Mjeno přenjeje je Pišon, kotraž běži wokoło cyłego kraja Hawila, hdžež je złoto. A złoto teho kraja je drohotne.

Tam je tež žiwica bedolach a drohokamjeň šoham. Druhej rěce rěkaju Gihon, kotraž běži wokoło cyłego kraja Kuš. Třecej rěce rěkaju Tigris, kotraž běži k ranju wot Assyriskeje. A štwórta rěka je Euftrat. 1. Móžz 2,10–14

Hdže namakamy wodu, kiž je čista kaž kristal? Rěki, kiž maja tajku wodu, zo chce so nam hnydom jeje pić? Snadž namakamy tajku wodu něhdže w horach, hdžež so wužórta mjez kamjenjemi. Bychmy so móhli při tym dopomnić na paradizowu rěku, wo kotrejž pisa so w přenjeje knize Swjateho pisma, hdyž wopisuje so zahroda Eden. Rěka w paradizu běše čista, wšako ju hišće žane wopłóčki njewomazachu. Woda, jasna kaž kristal, ćeče ze zahrody Eden do swěta. Wulka rěka džěli so do štyrjoch rěkow, kotrež rěkaja Pišon a Gihon, Tigris a Euftrat. Njemóžemy bibliski zemjepis jednorje na naš swět přenjesć. Drje znajemy Tigris a Euftrat, tola Pišon a Gihon stej nam njeznatej. Někotři měnja, zo je Pišon Indus, Gihon pak Nil. Njetřebamy to tak dokładnje wědžeć, wšako jedna so wo stawiznu, kiž je zapołożena mjez paradizom a našim swětom. Njech nam dosaha poselstwo, zo wuchadza wšitka woda z jedneho žórta, kotrež je Bóh sam stworił. Woda z paradiza mača našu zemju, dawajo jej plódnosć a žiwjenje.

Njejsmy hižo žiwi w paradizu. Spóznamy to tež, hdyž hladamy na naše rěki. Wone nimaja hižo wodu, kotraž je čista kaž kristal; wone su dosć mazane a zanjerodžene. Tež hdyž je so w zańdženych lětach wjele na tym džětało, zo by so kwalita wody polěpšila, tak dyrbi so tola kóžde lěto kupanje w Sprjewi zakazać, dokelž njeje woda čista. Druhdy, hdyž je dołho sucho, hrozy strach, zo naše rěčnišća wuschnyja. Potom so zaso telko deščuje, zo mamy wulku wodu. Slědzerjo praja, zo je to scěwk klimowych změnow, kotrež je čłowjek zawinował. Čłowjek, kotryž ma nadawk, zo by zemju wobdžětał a hladał, ju hižo nješkita, ale ju wuklukuje a pohu-

Wodopad hórskéje rěki

Foto: J. Maćij

bjenšuje. Woda wohrožuje žiwjenje, wona hižo njeje čista. To špiheluje nječistosć čłowjeskeje wutroby, kotraž krótkodobneho dobytku dla stwórbu zaničuje.

Cyrkej trjeba wodu za kříceńcu. W zjednoćenju z Božim słowom wuskutkuje woda sakrament wodawanja a wobnowjenja. W kříceńcy wotmyje so hrěch a spožča so mocy za nowe žiwjenje. Tež w tym leži dopomnjeće na paradiz. Tamna woda, čista a jasna, dawaše cyłej zemi žiwjenje. Woda kříceńcy dawa křicenym nowe, duchowne žiwjenje, wona skutkuje přez cyłe zemske žiwjenje a wjedže skónčnje do wěčneho žiwjenja. Paradiz njeleži za nami, ale přez kříceńcu tež před nami.

Poslednja kniha Swjateho pisma, Zjewjenje Jana, skića nam wuhlad do woneho Božeho swěta, kiž so nad našim swětom pozběhuje a jako cil žiwjenja před nami leži. Je wažne, zo so tež w Zjewjenju pisa wo rěce, kotraž so tam namaka. Knjezowy jandžel pokaza Janej „čistu rěku žiweje wody, jasnu jako kristal, kiž wuchadza z Božeho tróna“ (Zjewjenje 22,1). Kónc runa so spočatkej. Čista woda žórli so w paradizu. Wšo mazane je wotmyte, wšitkón hrěch je přewinjeny. Před Božim trónom njebudže ničo, štož nas počězuje. Jasnosć je dobyta we wšitkich prašenjach, kotrež běchu dotal nje-wotmołwjene. A štóž je był lačny, tón namaka žórlo žiweje wody.

Hdyž smy nětko w lěčnym času po puću w stwórbje a něhdže widžimy čistu rěku žiweje wody, kiž je jasna jako kristal, tak njech je to nam dopomnjeće na zhubjeny paradiz, na rěku, wo kotrejž pisa so na spočatku a na kóncu Swjateho pisma. Zdobom njech nas čista woda dopomina na wodu našeje kříceńcy, přez kotruž słušamy Bohu.

Jan Malink

Lětnje přeca

Bórže su lětnje prózdny! Změjemy čas, so wočerstwić, sna-
no tež pućować, přecelow a přiwuznych wopytać. Najskej
njeterjebamy rano tak zahe stawać kaž w šulskim času.
A wječor móžemy sej raz trochu dlěje hrajkać abo čitać abo
jónu pola přecelki abo přecela přenocować. Hač budžemy
doma, w horće abo po puću – Jezus je při nami. Sčěhowaca modlitwa plaći tež
w „lětnjej přestawce“:

Zo Jezus dobudže,
na wěčnje wěste je.
Jeho je wšón swět,
jeho smy tež my.
Hamjeń!

Rjadownja na wobrazu so runje na poslednim šulskim dnju před šulu rozžoňuje.
Kotre džěco hdže bydli? Hdyž pućam sčěhuješ, nadeńdžeš při domach pismiki.
Napisaj je pod wotpowědne džěco – a na kóncu móžes čitać, što sej džěci na po-
slednim šulskim dnju přiwołaja.

Tekst a rys.: *Beata Richterowa*

Koncert w Kamjencu

Póndzela, 9. julija, w 19.30 hodź. wuhotu-
je spěwar Gerald Schön, na pišćelach pře-
wodžany wot Oksany Weingardt-Schön,
koncert w Serbskej cyrkwi w Kamjencu.
Zaklinča kěrluš Jana Kiliana kaž tež spě-
wy dalšich serbskich komponistow. Zawod
do žiwjenja a skutkowanja Jana Kiliana
poda Trudla Malinkowa. **ZSW**

Swjedžen we Wuježku

Serbske ewangelske towarstwo přeprašuje
zaso wšitkich Serbow a dalšich zajimcow
dnja 21. julija na lětnje pućowanje a na serbski
swjedžen do Wuježka pod Čornobohom.
Zetkamy so w 13.00 hodź. pola Krygarjec
we Wuježku (čísło 31 A) a pućujemy
wottam na Rubježny hród. Tam móža
džěci na skału krosnować a so na wjeršku
do knihi zapisać. Po puću njech so kóždy
sam ze swjeho nachribjetnika zastara.

W 17.00 hodź. swjećimy nutrnosć na Dej-
kec/Pawlikec statoku we Wuježku. Kul-
turna chlěšćenka potom na Was čaka.
Wjeselimy so na Spěwny konsorciji senio-
row.

Kaž přeco budže w broźni bifej natwa-
rjenu. Štóz chce při přihotach swjedženja
pomhać – na přikład sobu dwór wuhoto-
wać, tykanc pjec abo něšto za bifej sobu
přinjesć –, njech so přizjewi pod telefonow-
ym čisłom 035939 80502 abo napisa
mejtku na mato.krygar@web.de. Kóždy
pomoc je witana.

Přeprašujemy wuraznje tež wšitkich, kiž
chcedže hakle na nutrnosć abo kulturny
program přinć.

Krygarjec swójba z Wuježka

Serbski bus 2012

Lětuši wulět ze Serbskim busom budže so-
botu, 28. julija. Wotjědzemy rano we 8.00
hodź. w Budyšinje na znatym městnje pola
Flackec awtoweho domu. Chcemy zapad-
ny džěl noweje eforije Budyšin-Kamjenc
bliže zeznać. Serbske kemše swjećimy w Pro-
tecach. Wottam pojedžemy dale do Seelig-
stadta, hdžež wobhladamy sej wobnowje-
nu starožitnu cyrkej. Po wobjědže w Groß-
harthauwe zeznajemy so z cyrkwu w sak-
skej fachowej chorowni w Arnsdorfje a zho-
nimy něšto wo tamnišim dušepastyrstwe.
Přez rjanu krajinu podamy so dale do Ober-
lichtenauwa a damy so tam přez biblisku
zahrodu wjesć, w kotrejž su znate twarje-
nja z bibliskeho časa nowe natwarjene.
Tam změjemy tež swoju popołdnišu bjesa-
du při tykancu a kofeju. Kónčnu nutrnosć
swjećimy w zajimawej cyrkwi w Großnaun-
dorfje. Wokoło 18 hodź. wróćimy so zaso
do Budyšina. Přeprašujemy Was wutrobnje
na naš wulět. Jězba plaći za dorosceneho
35 eurow a za džěco 15 eurow. Přizjewće
so prošu pola Měrcina Wirtha w Budyšinje
(tel.: 0 35 91 / 60 53 71). **Handrij Wirth**

Wustajeńca w Michalskej cyrkwi

**Po serbskich kemšach
prěnju njedzela junija
wotewrě sobudžěfa-
čerka Budyskeho Serbskeho
muzeja Andrea Pawlikowa w
Budyskej Michalskej cyrkwi
wustajeńcu wo Janu Kilianu.
Trojorěčna wustajeńca
bě k lońšemu 200-lětnemu
jubileju serbskeho fararja
a wpućowarja nastala a je
so mjeztym hižo na 15
wšelakich městnach
pokazała, mjez druhim
w Bukecach, Čisku,
Slepom a Drježdźanach.
Michalska cyrkej je w
lětnim času wšědnje
wotewrjena, tak so je
wustajeńca turistam a
dalšim wopytowarjam
přístupna.**

Foto: prywatne

Lubosć a wěra krutej korjenjej w žiwjenju

Serbski domizniski swjedžen we Wojerecach bě jasne wuznaće k rěči, tradiciji a drasće

Kemšerjo we Wojerowskej Janskej cyrkwi

Fota: A. Kirschke

Džakowny pohladny Helmut Kurjo na Jansku cyrkj. „Chcu swoju maćernu rěč zachować, ju dale pěstować“, mjenješe 77-lětny Blunjan hnuty na Serbskim domizniskim swjedženju. „Poslednje serbske kemše pola nas we wsy běchu před džesac lěta. Jenož mało ludźi rěči džensa w Blunju hišće serbsce: Madlena Nevoigtowa (90), Marja Šěnowa (99), Madlena Redlichowa (90). Někotři druzy serbsce znajmjeńša hišće rozumja.“ Na domizniskim swjedženju spěwaše Blunjan pozdžišo w Janskej cyrkwi mócnje „Knjeza chwal, duša“ serbsce a němsce. Wosadni z Čiska, Židžinoho, Brětnje a Horow w serbskej drasće běchu z kremserami přijeli, tež dujerska kapala z Rakec. Druzy kemšerjo přińdžechu z Wojerec.

„Što je džensa woprawdže wobstajne?“, prašeše so superintendent Jan Malink w swojim předowanju. Wón dopominaše na herbstwo wótcow, pokaza na jich čezke ratarske džělo, jich chudobu a tradanja. Tutón swět džědow džensa wjac njeje. Swět so stajnje měnja. „Tola lubosć wostanje a wěra wostanje. Bóh je lubosć – lubosć k žonje, k swójbje, k cyrkwi, k domiznje a k serbskej rěči.“ Jan Malink wuzběhny słowa swj. Pawoła „Wostań při tym, štož sy nawuknył“ a namořwu Jana Kiliana „Serbja, zachowajće swěru swojich wótcow rěč a wěru“.

Zepěru, orientaciju a dowěru do přichoda přez wěru nazhonić – tole přeješe z wutroby farar Joachim Nagel džěsćomaj, kotrejž wón na kemšach wukřići.

Po kemšach jědžechu wobdźělnicy z kremserami nimo torhošća a zwěrjenca do Židžinoho. Tam sej při Měrowym dubje k zynkam Rakečanskich dujerjow wjesele

zarejowachu. Po tym podachu so dale přez Hory a Nowu Łuku do Narča.

„Serbski domizniski swjedžen pohłubši zwjazanosć našich wsow“, mjenještaj Horjanaj Bärbel Wolffowa (68) a Joachim Leuschner (67). Loni běštaj přeni raz sobu jětoj. Kremser z Horow je wot započatka sem na Serbskim domizniskim swjedženju pódla. Džensa je tutón swjedžen žiwa tradicija, kotraž je wušta ze serbskeho cyrkwinskeho dnja. Po 61. Serbskim ewangelskim cyrkwinskim dnju 2007 we Wojerecach a na Horach wotměwachu so kóždy lěto Serbske domizniske swjedženje, kiž zahajeja so stajnje z kemšemi we Wojerecach a pokročowachu 2008 w Čisku, 2009 w Brětni, 2010 w Čornym Chołmcu, 2011 w Spalach a lětsa nětk w Narču.

W Narčanskim towarstwowym domje wočakowaše wobdźělnikow serbski wobjed: howjaze mjaso z chrěnom. Wjesne tradiciske towarstwo dopominaše na stawizny plahowanja wina w Narču wot lěta 1752 sem. Čłonojo towarstwa předstajichu młóćenje z cypami a wjedžechu hošći po trajnej wustajeńcy „Ze zorna ke chłěbje bjez miliny“. Pěstowarnja „Lutki“ z Horow zawjeseli ze spěwami a rejemi. Julija Šimankec (18) z Narča dopominaše na babu Leńku Bukowu, kotraž bě před sto lěta pěši a z kolesom – w serbskej drasće – w Narču a we wokolinje po puću a je nimalo 2 500 džěcom na swět pomhała. Hordže nošeše Julija Šimankec 130 lět staru drastu z časa Leńki Bukoweje.

„Džensa mamy jenož hišće tři žony, kiž chodža wšědnje w drasće: Hana Sulkowa (89), Lejna Munikowa (82) a Hana Meldowa (90)“, praji Narčanski wjesny předsjeićer Michael Ritter. Jako sobudźelaćer w hamće za hłubokotwar we Wojerecach je so wón na serbskim kursu za sobudźelaćerjow města pola županki Brigity Šramineje wobdźělił. Nětk móžeše na domizniskim swjedženju nawuknjene słowa natožować.

„Serbski domizniski swjedžen čerpa z korjenjow. To je wulkotna wěc“, mjenješe Siegfried Hubrich (73) z Horow. „Z tym pěstujemy serbske tradicije a činimy tež něšto za serbsku rěč.“ Před 17 lěta bě so wón z Wojerec do Horow přesydlil. Tam zezna tradicije, kaž camprowanje, chodjotypaljenje, mejemjetanje, běrnjacy bal a nawjesny swjedžen. Džensa je člon předsydstwa tamnišeho tradiciskeho towarstwa. Wjesnjenje jeho wutrobnje přiřwachu. „Džensa sym Horjan.“

Andreas Kirschke

Na zahrodze towarstwoweho domu w Narču sej wobdźělnicy wjesele zarejowachu.

„Pšecej som žělata za to serbske“

W Dešnje wóswěšijo Erika Jahnowa swój 80. narodny žení

Na sobošé zachopjenk maja wupóram se pó kólasu do jsy, kenž laży něži 10 km pódpónocnje wót Chóšebuza. Erika Jahnowa mě psíjaznje wita a damej se mimo wokółodrogi do rozgrona. Južo raz som byla pla njeje na woglěže. To jo było gromaže z našeju mamu, Katu Malinkoweju. W spomnjeju mam to, což jo Erika Jahnowa tegdy wulicowała wó swóich radósčach a starósčach wokólo nastawacego domowniskego muzeuma. Žinsa jo to za móju góscowarku dawno historija ... Tola jadne za drugim:

Narožila jo se Erika Jahnowa 3. julija 1932 do Rozmejoc familije w Rownem. „Nepila jo był jaden praprapra ... nan wóte mnjo. Mója starka, rožona Maluškojc (1860–1940), jo póchadała z Nepilic dwóra.“ We wójnje jo chapjala Erika chójžis w Bětej Wóže do šule. Ako 14–15-lětnu jo wabił fabrikant Lejnik ze Slěpego ju pó wójnje do Českeje na šulu. Tak jo psíša do Českeje Lipy a jo byla teke we Warnočicach, ako se górnoserbski groni Varnsdorfoju, městaškoju blisko nimskeje granice. Zapředka jo było jej tam wšyknó cuze, druge žiší su se znali abo su psíswójbne byli. „Som byla samolutka ze Slěpjańskich stron. Ale za poł lěta som wjelgin derje serbski powědała, tam ga njejo nic drugogo było.“ Erika jo měla dobre censury. Togodla by mógała wuknuš pó Warnočańskem casu dalej w Liberecu a by mógała hyš na studium do Pragi. Ale njejo kšěta starjejeju pjenjez dla wobšěžkowaš. „Som měla nejlěpšu mamu cełego swěta“, wuznawa Erika Jahnowa ze žekownym pósmjejkom we wócyoma. „Wóna jo samo ku mnjo do Českeje woglědała.“

Erika Jahnowa doma w Dešnje

Foto: I. Neumannojc

Erika Rozmejoc jo se nawrošila a jo studěrowała w lěše 1949/50 na Serbskem ceptarskem wustawje w Radworju. Pózdžej jo absolwěrowała studij na Pedagogiskej wusokej šuli w Podstupimje. Gaž jo pón wuwucowała na Slěpjańskej šuli, jo jej pózdžejšy cłowjek Lizki Měškoweje gronił: „My“ – wěšty Šulc jo hyšći pódlá byl – „pójžomy do Dolneje Łužyce, serbstwa dla. Tam nas trjebaju.“ A tak su šli. Zachopjenk za Eriku jo był w Depsku. „Wucabnik Bušak ze Škódowa jo měł serbsku žensku z Górneje Łužyce, z njeju som byla zepšijašelona. Tam pla Bušaka som se póznała z blidarjom Hermanom Jahnom (1929–1999), kenž ga jo był psijašel Bušaka.“

1958 jo psíša Erika Jahnowa do Dešna. Jo wuwucowała w Brjazynje na zakładnej šuli, někotare góžiny serbsčiny w Dešnje a pózdžej teke w měsće. Wjele wšakorakich

pšedmjatow jo pódawała, wósebnje nimšćinu a rušćinu. Tak teke w Brjazynje: „Tamna šula jo mě raz delegěrowała do Prjawoza, aby pódawała někotare góžiny rušćiny. Prjawoz jo tencas był hyšći bejnje serbska wjas. A ja som samostatnje w pětym/šestem lětniku žělita te styri góžiny na počojcu serbske a počojcu ruske. Žiší su to raži sobu gótowali. Ale šulski amt jo mě w psiducem lěše slědk šwicał.“

Stawnje jo se Erika Jahnowa za to serbske angažěrowała. Jo wabiła za serbske žiwadło w Dešnje. Jo pšedawała kórtki w domacnej jsy a zal jo była nabita počna. Ze šulskimi žišími jo grała žiwadło a wóni su se mytowali w Pančicach na wuběžowanju (pod Benom Šořtu) z 2. městnom. „Wabiła som na psikład w Chóšebuskej žišowni za serbsku wucbu a ned som 12 žiší nawabiła. Dla togo som musala teke na šulski amt. Tam jo mě groniła zagronita za žišownje, nic ten šulski ražc, až smějow w žišownjach drje informěrowaš, ale nic wabiš za to serbske. Ze žišími ga som rejowała *Stup dale*. Som teke wó to wójowała, až wóstanjo derbstwo Miny Witkojc w Dolnej Łužycy. Jo, kofer z knigłami, kenž njeju za Budyšyńskich take drogotne byli, su pón wóstajili how ... Som byla taka naiwna ..., ale to serbske jo stajało na přednem městnje. Někak som se rozdrošćila“, Erika Jahnowa sebjekritiski groni. „Som teliko wšakego iniciěrowała, tola to nejlěpše, což som na nogi stajiła, jo byla domowniska špa w Dešnje.“

Nejpjerwej jo na domacnych gruntach to nazběrane skladowała. Naraz jo byla šula w Dešnje prozna. Dwě špě jo tam dostała ako wustajanišćo za eksponaty. LPG jo kšěta do twarjenja šule, ale starego topjenja dla jo se togo wzdała. Erika Jahnowa jo topila z priwatnym wuglom. Pón jo kšěł Konsum nachyłu do šule ⇨

Erika Jahnowa

awtorka

- *Šwice ptaški – šwicym ja. Gronka a graša za žiší*, zest. K. Malinkowa, LND, Budyšyn 1996
- awtorka we wšakich žišećych antologijach
- awtorka recensijow a psinoskow w *Nowem Casniku a Serbskej pratyji*

wudawarka / zestajarka

- *Pojž sobu do Serbow. Dolnoserbske žěšece gronka a basni*, zest. E. Jahnowa, K. Malinkowa. W. Šořćic, LND, Budyšyn 1988
- *Wjacornjeje stawanje. Dolnoserbske basni slědnych 50 lět*, LND, Budyšyn 2000

pšestajarka

- 6 wucbnicow za serbsčinu
- wšake žiwadłowe graša
- M. Krawcec, M. Cyžec, U. Abramowski-Lautenschläger, *Mjatelj. Wulicowańka ze styrnasčo spěwańkami a rejku za małe žěši*, LND, Budyšyn 1984, 2. nakł. 1987

– E. Spálený, L. Zubajová, *Měto, Ajta a Dadko na prozinnach. Wobrazowa knigła za žěši, kenž wuknu serbski*, LND, Budyšyn 1987

– M. Krawcec, M. Cyžec, *Kněz Mroz a kněni Zyma. Powědańko ze spěwańkami*, LND, Budyšyn 1989

– K. Lorenc, *Po jsy ženjo job job job*. LND, Budyšyn 1989

– M. Nawka, *Liška pšěga styri koze*. LND, Budyšyn 1991

– M. Nawka, *Škobrjonkowe tyrlili. Wěnašk žěšećych basnjow*, zest. P. Donat, LND, Budyšyn 1992

– M. Nasticcyna, J. P. Nagel, *Kolebawki – kolenawki*. LND, Budyšin 1994

– *Zuk a Suk njejestej žednogo deščika kšětej*. Sorabia Film Studio, Budyšin 1996

– Z. Miler, *Kšetka žen*, LND, Budyšyn 1998

– M. Nasticcyna, G. Lenz, *Čhto tam tazy, ganja, lěta*. LND, Budyšyn 2001

– M. Nasticcyna, *Sroka, kokot, žěšetko*. LND, Budyšyn 2004

⇒ zasěgnuš. Ze serbskich wust jo se tegdy w měsće nasluchaš musała, až zastaranje ludnosći jo to nejwažnjše. Na šwejkosku wašnju jo Erika Jahnowa pón tola dojspiła, až jo mógał pšekupc Gutšmidt nachylnje pšedawanje konsumoweje wóry sobu pšewzeš. Čłowjek Eriki Jahnoweje jo pšipomagał, aby se stajil wejsański ansambel z cerkwju, stareju šulu a faru pód ščit pomnikow. Familija, swójbza ako teke wjele wejsanarjow jo jej wjele pšipomogało. Ale z někotarymi ze jsy njejo lažko było: „Tam som se njedobre mě gótowała. Luže su gronili: ‚Den Dreck, den die sam-melt, haben wir doch auf dem Dachboden.‘ Ja že som kšěta ze zběranim burskego rěda a drastwow něco cyniš za wobdylarstwo how w Dešnje, som kšěta natwaris něco za jich identitu.“

Za to jo nawězała teke kontakty do muzeuma w Rogeńcu. Tam jo samo w prozinach žěłała w składowanej wustajeńcy dolnoserbskego pismojstwa wót Józefa Frencla. Teke młodych, ako Christinu Klie-mowu a Martinu Nowakojc, jo wabiła za muzeumowe žělo. Oficialne wótwrjenje Dešańskeje domowniskeje špy jo było 1983. „Ako su pón přédne busy z pódwjacora pšijěli, jo było wšyknó derje“, dopomina se Erika Jahnowa.

W pšewrotowem casu stej bytej kněž Dahms ze swójeju žeńskeju Wóršu raz pši njej. Wón jo jej ražil, do Drježdžan a do Podstupima napisaš a wó pódpěru pšosys teke topjenja dla. Gaž jo kšěta gmejna rumnosći měs, jo se wupórała k notarju w měsće, kenž jo póchadał z pódwjacora.

Wón jo ju dermo póražował a jej naražil: „Sie müssen schnell einen Förderverein gründen.“ Na to jo Erika Jahnowa wužěla-ła wustawki towaristwa, kenž jo fundament žinsajšnego Dešańskego wejsańskego muzeuma. Až Babet Zenkerowa Dešański něntejšny wejsański muzeum nawjedujo, ma za wjeliku gluku. „Wóna wě derje organizěrowaš a ma žytku za woglědarjow.“ Tola Erika Jahnowa wiži teke brachy, na pšiklad ten, až njama muzeum restawratora. Wóna ga teke znajo derje starosći Serbskego muzeja w měsće.

Wjele lět jo Erika Jahnowa, kenž ma se sama za rěcnje skerjej njewobdarjonu, teke basniła za žiši. „Z nuze“, tak groni, „dokulaž njejsmy wjele štučkow měli. To njejo było šěžko. Som zacuwała, až to wumějom.“ Južo w Českej jo prof. Krječmar jeje talent wižel pši pšestajowanju łatyńskich heksametrow. Erika Jahnowa stoj spšawnje k svojim basnjam, teke k tym socialistiskim, ako na pš. *Duch Thälmana*. Wóna njejo kšěta byš spisowašelka. To serbske jo teke how było za nju motor žěla. Mimo togo jo byla pšestajarka a wudawarka. Antologija lyriki z 21 dolnoserbskimi awtorami nowšego casa *Wjacornješe stawanje*, kótaruž jo wudała, jo wažny dokument witalnosći dolnoserbskeje literatury. Na mójo pšašanje za jeje nastawkom wó dolnoserbskej žišecej rěcy *Słyńcko, słyńcko, lětkaj domkaj, twoja budka se pali!* w *Serbskej pratyji 1992* wótegronijo, až jo tam dokumentěrowała wobroty, kenž jo wót swójeje šwigermary słyšała a z kótarymiž su wótrošli jeje žiši.

Jich ma Erika Jahnowa styri: Herman jo blidarski mejstař a pšedewzešař. Pěš Milan jo promowěrowany wědomnostnik, kenž jo se chopil zaběraš na naraženje mamy ze serbskimi narownymi kamjenjami na Rowniskem kjarchobje a kenž jo napisał wjelgin wobšyrnu monografiju wó swójom přédowniku Hanzu Nepili Rowniskem. Mlawa Marija (Majka) pomaga w bratšowem Dešańskem gósćeńcu *Serbski dwór* a Jan-Michał jo teke blidarski mejstař. Sedym žižiži Erika Jahnowa ma a wjaseli se na pš., až pši jich dupjenju jo se cerkwja změniła: „Jaden enkelsyn jo dupjony ewangelski, jogo bratšik katolski. Wónje matej ewangelskich, katolskich a samo ortodoksnego kmotša. Njejo taka nabožna zgro-madnosć na lužecej rowninje rědna?“, pšaša Erika Jahnowa, kenž wšak kritiski na amtsku rowninu glěda.

Tak wóna teke njerozmějo, cogodla co Bramborska masiwnje žariš na serbskorěcnej wuchbje. Toš ta powěšć jo ju rowno pšez *Serbske Nowiny* došěgnuła. „To budu teke cyniš – tak su stawnje cynili“, Erika Jahnowa wobtužona konstatěrujo. „To serbske we familijach jo za cas, ako how bydlim, masiwnje slědk što.“

Dešańske wótpódnjo se chyla. Mroki z pógrimom se pšibližuju a tak se rozžognjom z Eriku Jahnoweju, toš teju skobodneju, wjelgin zaslužbneju serbskeju žeńskeju a ceptarku.

Za pšiduce žyweńske lěta žycimy jej z togo dobrego jano to nejlěpše a Bóže žognowanje na wšykných jeje drogach.

Christiana Piniekowa

Kantorka Sonja Schmiedelowa 80 lět

W Załomju je Sonja Schmiedelowa, z Barća pochadźaca serbska kantorka, 10. junija swoje 80. narodniny woswjećila. Wotrostła je jako najstarše z pjeć dźěci Měrćina Meltki (1906–1966) a Lenki rodž. Urbanec (1911–1999). Nan, kotryž měješe w Barće mechanikarsku džěłarnju, a z Droždžija pochadźaca mać běštaj w młodych lětach znataj Sokołaj a swoje dźěci w narodnym a nabožnym duchu kubšaštaj. Po wopyće wjesneje šule w Barće chodžeše Sonja Meltkec na wyšu šulu do Budyšina a na přeće staršeju chwilu na wikowansku šulu, štož pak zajimam młodeje holcy nje-wotpowědowaše. Bóle wabješe ju hudźba. Hižo jako dźěčo hraješe na klawěrje a pišćalce, pozdžišo wuknješe pola Budyskeho cyrkwinskohudźbnego direktora Martina Bauera hrač na pišćelach. Přizamny so wot lěta 1951 studij na cyrkwinskohudźbnej šuli w Drježdžanach, hdžež swójeho mandželskeho zezna.

Po studiju dźěštaj młodaj absolwentaj do Netzschkauwa we Vogtlandže, zwotkelž so po pjeć lětach do Łužicy wrócištaj. Wot lěta 1958 skutkowaše mandželski ni-

male tři lětdžesatki jako kantor we Wjelećinje, mjeztym zo so wona hlownje swójbje z třomi dźěćimi wěnowaše. Jako mandželski w lěće 1987 zemrě, přewza tehdy 55-lětna Sonja Schmiedelowa jeho kantorske městno we Wjelećinje a zdobom nawodnistwo cyrkwinskeho chóra w Załomju. Z 65 lětami poda so do renty, skutkowaše pak dale čile na polu cyrkwinskeje hudźby. Před lětomaj hakle zložil nawodnistwo cyrkwinskeho chóra w Šerachowje/Korzymju. Džensa hišće wukonja pravidlownje kantorsku službu w Šerachowje, Korzymju a Chróstawje a při potriebje tež w druhich wosa-dach, kaž w Rakecach, Budyšinje a Kumwaldže. Dohromady je na 28 wšelakich městnach na pišćelach hrała a njeličomne kemše, křćeńcy, konfirmacije, wěrowanja a pohrjebje hudźbnje wobrubila.

W młodych lětach je Sonja Schmiedelowa składnostnje tež serbske Bože služby na pišćelach přewodžala. Za 1955 wudate serbske spěwarske je kěrlušje wotpisała, a to „ze wšej swěru a čísće“, kaž pisa farar Meltka-Klukšanski, kiž bě jeje wuj, w předsłowje spěwarskich. Rady kupowane mjez

Sonja Schmiedelowa

Foto: U. Soeder

Serbami běchu tež wot njeje zhotowjene, ze sušenymi kwětkami a serbskimi hrónčkami wozdebjene zbožopřejne karty.

Wot lěta 1995 bydli Sonja Schmiedelowa w Załomju, hdžež wěnuje so nimo cyrkwinskej hudźbje rady tež swójeje zahrodě, najwšelakorishim ručnym džělam a swójeju wulkej swójbje, do kotrejež słyša mjeztym 13 wnučkow a 20 prawnučkow. Při wšěch jeje mnohich zaběrach přejemy jubilarce tež nadal wjele wjesela, mocow a Božeho žohnowanja.

T. Malinkowa

66. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń 23. a 24. junija w Husce

„Słowo našeho Boha wostanje hač do wěčnosti“

Po lětomaj 1973 a 1986 bě to lětsa třeci króc, zo so cyrkwinski dzeń ewangelskich Serbow w Husce wotmě. Wosada leži na kromje serbskeho rěčneho teritorija a jenož mało jednotliwcow tu hišće serbsce rěči. Z Janom Palerjom zakónči 1971 posledni serbski farar swoju službu we wosadze a něšto lět pozdžišo zařadzechu serbske kemše w tu-

dyšim Božim domje. Kaž bě hižo w minjenych lětach nadpadnyto, tak bě so tež lětsa we wosadze Budyskeho kraja mjenje wopytowarjow zešlo, hač hdyž so cyrkwinski dzeń w holanskich kónčinach wotměwa. Přiwšëm bě njedzelu nawječor při rozzhownowanju wot wjacorych slyšeć: „Mi je so cyrkwinski dzeń jara lubił.“

Předstajenje Bjesadow

Na zahajenju cyrkwinskeho dnja zhromadzi so sobotu popołdnu 40 wobdžělnikow w Hušćanskej cyrkwi. Sup. Jan Malink zeřadjenje wotewri a wot lěta 1979 w Husce skutkowacy wosadny farar Gerd Frey zhromadzenych powita, spominajo při tym na wulke žohnowanje, kiž wuchadza z ewangelskeho šulskeho centruma we wsy, w kotrymž so džěcina a młodzina w křescanskim duchu kubla. Po modlitwje a zhromadnym spěwanju podachu so wšitycy do šulskeho horta, hdžež bě swačina přihotowana.

Sobotniše popołdne bě serbskim Bjesadam wěnowane, kotrež běchu njewotwisnje wot so w minjenymaj lětomaj w štyrjoch wosadach – w Bukecach, Rakecach, Hodžiju a Wojerecach – nastali. Hač na Wojerecy běchu wšitke Bjesady z wjacorymi sobustawami zastupjene a předstajichu swoje prócowanja wo wožiwjenje serbskeje rěče we wosobinskim kaž we wosadnym žiwjenju.

Za Rakečansku Bjesadu porěča jeje nawoda Günter Holder. W dobrej serbsčinje wón předstaji, kak so w Rakecach na serbskich wječorkach wo to prócuja, so w serbskej rěči zwučować, z přednoškami dalšich zajimcow za sebję zdobyć a na kemšach a džěcacych kemšach serbsku rěč do wosadneho žiwjenja zapřijeć (jeho wuwjedenja hlej wosebity kašćik).

Bukečansku Bjesadu předstaji jeje ini-

W horće Hušćanskeje ewangelskeje šule so sobotu popołdnu serbske Bjesady z Bukec, Rakec a Hodžija předstajichu.

ciator Mato Krygař z Wuježka, kotryž pochadza z Delnjeje Łužicy a je sam hakle serbsčinu nawuknył. Woženjeny je z Hornjoserbowku, tak zo so w jeju swójbje hornjo- kaž tež delnjoserbsce rěči a jeju tři džěci wobě rěči wobknježa. Bjesada w Bukecach je wušta ze serbskeho rěčneho kursa a wobsteji nětko dvě lěće. Jónu měsacnje zetkawa so pjeć do wosom ludźi na farje, hdžež čitaja teksty a wobjednawaja temy ze stawiznow, kultury abo tež přirody w serbskej rěči. Z wučerjom je Arnd Zoba, skladnostnje podpěraný wot Marka Grojlich. Wuslědk skutkowanja Bjesady je lětuše jutrowne spěwanje we Wuježku, ke kotremuž bě so 35 ludźi zhroma-

džilo a na kotrymž je wosadny farar Haenchen přeni króc serbsce předował. Mato Krygař namjetowaše, zo by so zetkanje Bjesadow stało z tradiciju na serbskich cyrkwinskih dnjach.

W Hodžiju – tak wuwjedze Hans-Peter Paler, syn bywšeho Hušćanskeho fararja Jana Palerja – je so loni serbska Bjesada založila, kotraž ma džesać člonow. Měsacnje zetkawaja so na farje abo w kantorace, zo bychy so předewšëm w serbskej konwersaciji zwučowali. Zeřadjenja zahajeja so z krótkej nutrnosću. Po tym předstaji člon, kiž je zašly raz nadawk přewzał, swoju temu, wo kotrež potom diskutuja. Při tym spytaja, podpěrani wot wučerja →

Rakečanska Bjesada

Přinošk Güntera Holdera na cyrkwiskim dnju

Rakečanskej Bjesadze přisluša džensa hač do džesać ludźi. Dokładnje njemóžu prajić, kelko smy, dokelž wotměwaja so naše zetkanja jako wotewrjene wječorki. Aktualnje ma naš kruh sydom aktiwnych člonow. Su to Günter Holder jako nawoda, Annemarie Simonowa jako člonka wosadneho předstejičerstwa, Andrea Langnerowa, Annemarie Langnerowa, Marina Elina, Dieter Schenk a Werner Sporka. Knjeni Simonowa a ja wobdžělichomj so tež za Rake-

Günter Holder

čansku wosadu na schadźowanjach wosadneho zwjazka.

Naša Bjesada je so w lěće 2011 znowa založila. Hłowna přičina za to je byla, zo je předstejičerstwo Rakečanskeje wosady w lěće 2010 wobzamknyto, zo chce wosada zaso lěpje w serbskim ewangelskim wosadnym zwjazku sobu džělać. Z tuho hladanišća widžimy dwaj hłownej nadawkaj:

Na serbskich wječorkach skićamy skladnosć za serbowanje. Prócujujemy so swoje znajomosće serbskeje rěče polěpšić

abo wobnowić. A nažel dyrbymy prajić, zo je to jara trěbne. Na serbskich wječorkach

- čitamy a přeložujemy Ochranowske hesła a hrona za měsac, dokelž móžemy serbske a němske teksty přirunować,
- zaběramy so z tekstami z časopisa Pomhaj Bóh, ze Serbskeje protyki abo serbskich Spěwarskich,
- slyšimy a přeložujemy teksty z wučbneju cejdejkow, kotrež stej džělej wučbny „Rěču serbsce“.

Za naše wječorki organizujemy tež wosebite přednoški wo temach ze serbskeho cyrkwinskeho abo tež zjawneho žiwjenja. Nadžijamy so, zo so po tutym puću nowi zajimcy za naš kruh namakaja. Tute přednoški su dotal byli: w lěće 2011 „Džěla za přihotowanje Serbskeje pro- →

66. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń 23. a 24. junija w Husce

⇒ wuměnkarka Měrcina Straucha ze Zajdowa, wšu konwersaciju serbsce wjesć. Po poldra hodźiny swoje zetkanje z modlitwu kónča. Najmlódši člon je 37 lět. Druhdy wobdželi so wosadny farar Rummel, kotryž so jara wo serbsku rěč prócuje. W přichodže chcedža tež w Hodźiju do němskich kemšow zapřijeć serbske spěwanje a čitanja.

Wojerowsku Bjesadu předstaji skrótka Měrana Cušcyna z Budyšina, kotraž je tamniše zetkanja jako wučerka přewodžala. Jónu měsacnje je so pjeć do sydom ludźi pola fararja Nagela w bydlenu zešlo. Staw wobknježenja serbsčiny bě jara wšelaki. Hłowny zaměr bě tež tu zwučowanje w konwersaciji, a to předewšom wo temach domjaceje wokoliny. Hač a kak so Bjesada we Wojerecach dale wjedže, njeje hišće wěste, dokelž so jeje iniciator, farar Nagel, w juliju na wuměnk poda.

Rozprawam Bjesadow scěhowaše tematiske džělo, kotrež bě po wobsahu a rěči wusměrjene na serbsce wuknjacych. Měrana Cušcyna předstaji w krótkim přednošku najwuznamnišeho Serba Hu-

Měrana Cušcyna předstaji žiwjenje a skutkowanje zaslužbneho wučerja a přirodospytnika Michała Rostoka.

⇒ tyki 2012“ wot Alfonsa Frencla a „Serbska rěčna a sydlenka přestřeň“ wot dr. Ludwiga Ele a w léće 2012 „Serbska narodna drasta a serbska chórowa hudźba“ wot dr. Hilže Elineje a „Serbske ewangelske towarstwo“ wot Měrcina Wirtha.

Ale wažniše za nas je zaběra ze serbskej rěču. Bohužel njejsmy hišće efektiwnu wariantu za polěpšenje svojich znajomoscow namakali.

Za wosebje wažne mamy wužiwanje serbsčiny w Božich službach a w cyrkwiskim žiwjenju. Tradicionalnje mamy w Rakecach na čichim pjatku a na štvórtym adwenće serbske kemše a na kermušich wotměwa so dwurěčna Boža služba. Tute kemše su jara wažne. Ale bohužel so Serbja, kiž swoju maćerščinu tak derje

Člonojo Hodźijskeje serbskeje Bjesady

šćanskeje wosady, přirodospytnika Michała Rostoka. Z pomocu wobrazow, pisomneje zestawy k čitanju a z předstajenjom filma, kotryž běchu Budyscy serbscy gymnaziasća před něšto lětami pod jeje nawodom nawjerceli, předstaji referentka žiwjenje a skutkowanje zaslužbneho wučerja a slědźerja.

Popołdnje zakonči so na Hušćanskim pohrjebnišću, hdžež wobdželnicy z položajom kwěcela a z wuspěwanjom lětnjeho kěrluška „Pój, wutroba, a wjesel so“ Michała Rostoka při jeho poslednim wotpočinku počesćichu.

Njedźelniše kemše

Swjedźenske kemše zahajichu so ze začahom sup. Jana Malinka a fararja Christoph Rummela z Hodźija pod přewodom Hušćanskich dujerjow. Liturgiju spěwaštaj wobaj so wotměnjejo, čitanja měješe sup. Malink. Boža služba, ke kotrež bě so na 80 kemšerjow zhromadziło, so po zwučenym wašnju direktnje wot serbskeho rozhlósa wusyłaše.

Předowanje bě přewzał farar Rummel, štož ma so čím wyše hódnoćić, dokelž je

mlody duchowny hakle před něhdže lětomaj započal serbsce wuknyć. Na dnju swjateho Jana bě předowanje zložene na tekst z Jana 3,28–30: „Wy sami sće swědkojo, zo ja sym powědźił, zo njejsym Chrystus, ale zo sym přjedy njeho póstany. ... Wón dyrbi rosć, ja pak dyrbjju woteběrać.“ Wuchadžejo ze stwórbje, kotraž wokoło swj. Jana w polnej pyše steji a po tym zaso woteběrać počnje, rozložil předar wuznam Jana Křćenika, stejaceho mjez epochomaj Stareho a Noweho zakonja. Runje tak dže so tež nam křesćanam, kotriž stejimy přez swoju křćeńcu mjez epochomaj zemskeho a wěčneho žiwjenja.

Z kwěcelom počesćištaj Hanka Tarankowa a sup. Jan Malink Michała Rostoka při jeho narownym pomniku na Hušćanskim pohrjebnišću.

Wonkowny čłowjek, naše biologiske žiwjenje, drje z přiběracej starobu hinje, nutrkowny čłowjek, naše duchowne žiwjenje, pak měł přiběrać. Na nami zaleži, što z darom křćeńcy činimy, hač jón začisnjemy abo wužijemy. Tak kaž Jan Křćenik měli tež my spóznać Jezusa jako započatk noweho žiwjenja. ⇒

njewobknježa, na tutych kemšach njewobdželeja. Tehodla je trjeba, zo so druhdy tež w němskich kemšach serbsčina wužiwa. Za to namjetujemy fararjej Kecke kěrluš, kotrež móžeja so serbsce spěwać. Farar A. Kecke a bywši kantor S. Bretsch staj naše namjety derje přijimowatoj a nas podpěrať. Rjenje by było, hdy by wosadny Spěwanski kruh dwaj abo tři serbske kěrlušy wjac nawuknyć móhł. (Kěrluš „Knjezowy jandžel“ woni hižo dołho rjenje a derje spěwaja.) Za to trjebamy wučerja, kotryž serbsku rěč wobknježi a ze Spěwanskim kruhom zwučuje.

Hdys a hdys přednesemy na kemšach tež próstwy serbsce.

Žony našeho kruha su w poslednimaj lětomaj trójce dwurěčne džěćace kemše přifotowali. Wokoło jutrow su z džěćimi

zhromadnje jutrowne jejka debili. Přeni raz je nam knjeni Gruhlowa z Budyšina pomhala. Tež paralelnje k serbskim kemšam loni na štvórtym adwenće smy dwurěčne džěćace kemše měli. Džěćace kemše maja dobrou, spokojacu rezonancu.

Wulkotnje by było, hdy by so serbsčina w přichodže zaso husto samozrozumliwje na kemšach a druhich wosadnych zarjadowanjach wužiwała. Wot tuteho zaměra smy hišće daleko zdaleni. Ale na serbskim wječorku w meji smy z fararjom Kecke hižo wo dalšich kročelach rěčeli. Na příklad ma so husćišo serbsce spěwać. Hdyž so tajke kemše wotměja, chcemy to we wosadnym lópjenu woznamjenjeć. Za to pytamy hišće markantne a originelne znamjo. Snano ma něchtó z přítomnych namjet.

66. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń 23. a 24. junija w Husce

⇒ Kemše zakónčichu so z Božim wotkazanjom, kotrež wobaj duchownaj zhromadnje wudželištaj. Wo dostojne hudźbne wobrubjenje kemšow běchu so Hušćanski kantor Alexander Rönsch a wosadni dujerjo postarali.

Za čas Božej služby měješe Maria Wirtheč z Budyšina w šulskim horće kemše za džěci, na kotrychž pak so jenož dvě džěsci – jedne serbske a jedne němske – wobdžělištej. Na džěcom přiměrjene wašnje so tež tu z Janom Křćenikom zaběrachu.

Postrowy hosći

Po zakónčenju Božej služby přizamkny so hišće w cyrkwi postrowna hodžinka pod nawodom předsydy SET Měrcina Wirtha. W mjenje sakskeho biskopa Jochena Bohla a cyrkwinskeho wjednistwa w Drježdžanach strowješe zhromadženych wyši cyrkwinski rada Friedemann Oehme. Wón wuzběhny, zo maja w sakskej krajnej cyrkwi ewangelscy Serbja swoje krute městno a přeprosy na mjezynarodne zetkanje křesćanow, kotrež so za dvě léce w pólskim Wróclawju wotměje. Pisomne postrowy generalneho superintendenta Martina Herche ze Zhorjelca přednjese Měrcin Wirth. M. Herche wupřa cyrkwinskemu dnjej, zo by wobdžělnikow skrućil we wěrje a w narodnosći. Budyski superintendent dowola dla njemóžeše přitomny być. W mjenje Towarstwa Cyrila a Metoda strowješe zhromadženych předsyda Jurij Špitank. Postrowy Domowiny přednjese městopředsydkka Zala Cyžowa (jeje postrowne słowa hlej wosebity kašćik).

Kemšerjo na njedželnišej Božej službje

Připoldniša přestawka

Na wobjed a připoldnišu přestawku ze spēwami a krótkimi přinoškami zhromadzi so něšto wjac hač 50 hosći w jědźerni ewangelskeje šule. Rjad krótkich přinoškow zahaji wyši cyrkwinski rada Oehme z Drježdžan z tym, zo pokaza na swojej wosobinskej zwiskaj ze Serbami. Jako džěco bě husto přebywał na burskim kuble přiwuznych w Bělšecach. Na tutón čas měješe telko dobrych dopomnjenkow, zo by po studiju rady jako farar do Łužicy přišoł, štož pak so jemu njeporadzi. Dalši zwisk je jeho mandželska, kotraž pochadza z Lubnjowa w Blótach a kotrejež wowka bě hišće w serbskej drasće chodžiła.

Lěkar dr. Pavel Páral, kotryž bě ze swojej mandželskej z českeho Ustija nad Labem do Huski přijěł, rozložil zdžěla w serbskej, zdžěla w českej řeči, zo wuknjetaj ⇒

Hodžijski farar Christoph Rummel při přerowanju

Postrow Domowiny

Přednjesej wot městopředsydkki Zale Cyžoweje

Pomhaj Bóh, česceny knježe superintendento Malinko, česceny knježe fararjo Rummelo, česceny knježe Wirtho, česceni přitomni, k 66. Serbskemu ewangelskemu cyrkwinskemu dnjej posrědkuju Wam wutrobne postrowy Domowiny. Sym přeni raz pola Was, lubi ewangelscy bratřa a sotry, a je mi wosebita česć, zo směm mjez Wami być.

Zala Cyžowa

Hesło tuteho dnja „Słowo našeho Boha wostanje hač do wěčnosće“ zda so mi w dwójnym zmysle wuznamne być:

- naše zjednoćenje we wěrje do słowa Božeho a
- naše zjednoćenje we hłubokej nadžiji, zo tute słowo tež dale w našej maćerščinje zaklinči, zo su tu ludžo, kiž je serbsce rozumja a swojim džěcom dale dawaja.

Za to su Bjesady w ewangelskich wosa-

dach njeparujomne zarodki, skića wone tola runje staršim skladnosć, řeč swojich prjedownikow slyšeć a naložowac. Mam wulku čescownosć před Wami, kiž tute Bjesady organizujeće, čestnohamtsce a w husto přeněmčenej wokolinje. Je to wažny stołp za rewitalizaciju našeje maćeršćiny: W optimalnym padže slyša džěci, kiž wuknu w pěstowarnjach a šulach serbsce, našu maćeršćinu tež zaso doma w swójbje.

Zachowanje serbskeje řeče wobhladuje Domowina jako jedyn ze swojich najwažnišich nadawkow. Naša narodna organizacija woswjeći lětsa 100. rónicu swojeho založenja. Ewangelscy Serbja stejachu při jeje kolebce a jeje puć hač do džensnišeho přewodžěja. Jeje sobuzaložer farar Bogumił Šwjela namjetowaše mjeno třěšneho zwjazka serbskich towarstwow:

„Tohodla je so tež jako mjeno zwjazka namjetowało te słowo ‚Domowina‘, kotrež wot Budestec hač do Bórkow jenak derje so rozumi.“ Serbam a serbskim towarstwam domizna być, to chce Domowina tež džensa a w přichodže.

Jedyn z wjerškow našeho jubilejneho lěta wotmě so w zašłym tydženju: To bě Europeada, koparske mišterstwa ewangelskich narodnych mješin. Rozmołwy z našimi hosćimi skičachu nam dobry dohled do žiwjenja mješinowych ludow w Europje. Zajim žurnalistow bě přemóžacy, samo z Kanady bě sej jedyn k nam dojeł, zo by zhonił, kak so Serbam dže, kotry perspektiwu naš lud ma a zo by našu situaciju přirunowac móht z tej kanadskich prawobydlerjow. Nazhonicmy, zo njejsmy z našimi starosćemi sami, a skrućichmy našu zhromadnosć, kiž sylni našu nadžiju do přichoda Serbstwa.

W tutym zmysle přeju Wam, česceni přitomni, spomóžne pokročowanje 66. Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja a Wam všem wosobinsce wšo to najlěpše.

66. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń 23. a 24. junija w Husce

⇒ wobaj serbsce. Hižo za čas sup. Wirtha běštaj so raz na cyrkwinskim dnju w Budyšinje wobdźěliłoj. Prjedy bě dr. Páral Płomjo čitał, džensa wukmanja swoje znamosće serbskeje řeče z čitanjom Pomhaj Bóh a dalších publikacijow.

Trudla Malinkowa skedźbni na za Serbow kulturnohistorisce wuznamny narowny kamjeń bywšeho Hušćanskeho fararja Handrija Nowaka. Pomnik z lěta 1780 ma na zadnjeje stronje serbski napis a słuša z tym k rědkim swědkam serbskeje řeče, kotraž su so z 18. lětstotka do džensnišeho wuchowali. Kamjeń namaka wopytowar w zachodže cyrkwe, hdžež pak je tak při scěnje postajeny, zo serbski napis na zadnjeje stronje njeje widžeć.

Handrij Wirth přeprósy přitomnych na wulět ze Serbskim busom 28. julija do zapadneho džěla noweje eforije Budyšin-Kamjenc. Günter Wjenk přednjese postrowy wosadneho fararja Gnüchtela a přeprósy serbski cyrkwinski dzeń klětu do Delnjeho Wujězda. Dr. Christiana Piniekowa strowješe w mjenje za delnjoserbske džěto zamołwiteho fararja Ingolfa Ksenki a přeprósy na jeho zapokazanje, kotraž budže 23. septembra w Nowym Rogowje. Wona kaž tež Lubina Exlerowa wuprjajštej swoje připóznaće fararjej Rummelej za jeho w dobrej serbsćinje přednjese předowanje. Jurij Špitank spomni na wuspěšny wotběh Europeady, kotraž bě so sobotu zakónčila, a přeprósy ewangelskich Serbow na lětuši 150-lětny jubilej TCM kaž tež na klětuši 1500-lětny jubilej přebywanja japoštołow Słowjanow Cyrila a Metoda na Morawje. Jan Malink předstaji Hušćanski šulski centrum, kotryž wobsteji z třoch šulow – zakładneje, srjedźneje a gymnazija –, w kotrychž wuknje něhdže 550 šulerjow. Šula ma we wokolinje jara dobre mjeno, 97 % wšěch absolwentow dóstanu wukubłanske městno. Serbskeho pak so tu ničo njewuwučuje. Dr. Christiana Piniekowa na to spomni, zo nastawa tuchwilu w Choćebuzu ewangelski gymnazij, hdžež hišće wo tym rozmysluja, hač njemóhla so tam tež serbsćina podawać.

Mjez přinoškami zanjesechu sej zhromadźeni pod nawodom sup. Malinka serbske ludowe spěwy. Z džakom šulskemu kucharjej Gabrielej Freyjej a jeho pomocnicam za slódnny wobjed a swačinu so dobra zhromadnosć w připódnjej přestawce zakónči. Mnozy dórdžechu sej hišće na kěrchow k čichemu spominanju na zaslužbnych Serbow Hušćanskeje wosady, Korlu a Měranku Wirthec kaž tež jeju loni zemřetu džowku Hanku Chěžnikowu.

Koncert gymnazistow

Druhi raz po léce 2000 w Minakale poskičichu Budyscy serbscy gymnaziasća pod nawodom kantora Friedemanna Böhme

Wyši cyrkwinski rada Friedemann Oehme (nalěwo) a předsyda TCM Jurij Špitank postrowištaj wobdźělnikow cyrkwinskeho dnja.

na njedźelnišim popołdnu cyrkwinskeho dnja koncert duchowneje hudźby. Na njón so wobdźělnikam cyrkwinskeho dnja hišće dalši wopytowarjo z Budyšina a katolskich wsow, předewšěm swójbnj spěwarkow a spěwarjow, přidružichu.

Na wysokich schodach wołarnišća Hušćanskeje cyrkwe zestupany chór skićeše

wulkotny napohlad. Holcy, mjez nimi tež někotre ewangelske, běchu wšitke dostojnu drastu katolskich Serbowkow woblečene. Ze spočatnym prologom „Stwórba Boža“ z oratorija „Počasy“ Zejlerja a Kocora nawjaza so na wuprjajenje dopódnjeho předowanja wo krasnosći stwórby wokolo swjateho Jana. Po witanju přez sup. Malinka scěhowachu štyri spěwy z oratorija „Nalěčo“. Swojorazne hudźbne dožiwjenje so připoslucharstwu poskići, jako scěhowachu tři wersije Wótčenaša. Rozdźeleni na łubjach cyrkwe zanjesechu spěwarki a spěwarjo w francoskej řeči „Notre Père qui es aux Cieux“ Maurica Durufléja. Na to zaklinčešej jendźelski „Our Father“ wot Alberta Hayja Malotteho, přednjesej wot solistki Tanje Donat, a serbski „Wótče naš“ wot Bjarnata Krawca, zanjesej z hromadnje wot solistki a chóra. Přizamknjychu so tři kěrľuš

Chór Serbskeho gymnazija pod nawodom kantora Friedemanna Böhme wuhotowaše wuběrnny koncert duchowneje hudźby w Hušćanskeje cyrkwi.

Fota: J. Maćij

Postrow z Čěskeje

Lubi bratřa a lube sotry we Łužicy, w myslach smy z Wami přežiwiłi lětuši cyrkwinski dzeń, kotryž wotmě so 23. a 24. smažnika w Husce. Zwjeselił a posylnił je nas tež lětuši tekst: „Słowo našeho Boha wostanje hač do wěčnosće“ (Jez 40,8). Je derje, sej to jako cyrkej a jednotliwcy přeco znowa wuwědomjeć a z tuteje wěstoty žiwi być, zo bychmy w Božim słowje jako „chlěbje žiwjenja“ byli zwjazani.

Tuta wěstota móže nas wšěch přewodžeć. Džakujemy so Bohu Knjezeje za Was a za to, zo móžemy z Wami wostać zwjazani přez Swjateho Ducha a modlitwu.

Waši Strádalec w Očelicach

Jana Kiliana, kiž ma chór wot lońšeho 200-lětného jubileja znateho fararja w swojim repertoiru, kaž tež wobdźělanja třoch serbskich ludowych spěwow wot načasneho Drježdžanskeho komponista Güntera Schwarze.

Po modlitwje sup. Malinka, w kotrejž wuprjaj so tež próstwa wo zachowanje wěry a řeče Serbow, zakónči chór swój wokřewjacy program ze spěwom „Měr, pokoj“ z oratorija „Žně“ Zejlerja a Kocora. Mócny přiklesk wopytowarstwa wuwabi jako přidawk hišće „Knjezoweho jandžela“, pućowanske žohnowanje, komponowane wot Güntera Schwarze na słowa Jana Arnošta Smolerja. Z tajkim žohnowanjom duchownje posyljeni móžachu so wopytowarjo džakowni za poradženy 66. Serbski ewangelski cyrkwinski dzeń domoj do wšedneho dnja wrócić. **Trudla Malinkowa**

Slědžerska tura za šulerjow „Zhromadnje – Gemeinsam“

Džělowy kruh za serbske naležnosće je gremij Budyskeje měšćanskeje rady z poradźowacej funkciju za wyšeho měšćanostu. Čłonam tutoho gremija dže wo zhromadne žiwjenje mjez Serbami a Němcami w Budyšinje, štož žada sej rozestajenje z cuzym kaž tež zwólniwosć k zhromadnemu tworjenju. Zo by so tute zhromadne žiwjenje spěchowalo, je džělowy kruh spóčatk oktobra 2011 wupisał wubědžowanje pod titulom „Zhromadnje – Gemeinsam“, w kotrymž dže wo posrědkowanje wědy wo serbskej rěči a kulturje.

Narěčani běchu wšitke šulerki a wšitcy šulerjo Budyskich srjedźnych a spěchowanskich šulow, gymnazijow kaž tež srjedźneje šule a powołanskeho gymnazija ewangelskeho šulskeho centruma w Husce. Cil tutoho wubědžowanja bě, zo so šulerki a šulerjo „zhromadnje“ ze serbskim „tandem-partnerom“ ze serbskej rěču a kulturou rozestaja. Nastać měješe material (na přikład fotowa dokumentacija, powerpoint-folije, hry wědy, rozhlósowe wusyłanja, wustajeńcy, DVD-je atd.), zo bychu so tak wědženja hódne fakty a zajimawostki wo serbskej kulturje prezentowali a po móžnosći w kubłanišćach dale wužiwali.

Na wupisanje reagowachu srjedźni šulerjo z Budyskeje Allendoweje šule a z Hušćanskeho ewangelskeho šulskeho centruma. Štwórtk, 7. junija, su rezultaty swojich slědženjow před wyším měšćanostu Christianom Schrammom, před čłonami džěloweho kruha a někotrymi čłonami Budyskeje měšćanskeje rady prezentowali.

Allendowsky běchu sej tema „Witajće k nam / Herzlich willkommen – Što powědamy turistam?“ wupytali. Woni podachu so z fotoaparatom na puć přez Budyšin

a wopytachu serbske institucije, Smolerjec kniharnju, SKI a Wjelbik a pytachu za městnami, hdžež so w Budyšinje němsko-serbska dwurěčnosć jewi. Rezultaty pokazachu w powerpoint-prezentaciji.

Dwaceći šulerjow 6. a 8. rjadownje Hušćanskeje šule zaběrachu so z prašenjom „Serbsce jěsć a pić – Maja Serbja narodnu kuchnju?“. Wuzwolichu sej Stefana Malinka ze serbskeho hosćenca Wjelbika jako partnera a pospytachu so z nim hromadže we warjenju po serbskich receptach, kiž zapisachu sej do receptoweje knižki. Nawjerčachu krótki film, kotryž pokaza, kak so kwasna poliwna wari. Přihladowarjow na prezentaciji pohosćichu ze samobělenymi běrnami z lanym wolijom a ze sydrowym tykancom. Jurorjo

chwalachu wosebje dobre zhromadne džěto Hušćanskich šulerjow a jich žiwy zajim za serbsku kulturu.

Jako myto za swoje wuspěšne džěto dóstachu dobyčerjo z Huski 10 zastupnych lisćikow za koncert skupiny Silbermond w Smochćicach (sponserowanych wot Rotaryjowego kluba) a 10 zastupnych lisćikow za kónčnu hru 2. Europškich mišterstwow w kopańcy Federatiwneje unije europškich ludowych skupin (sponserowanych wot Domowiny). Šulerjo z Allendoweje šule dobychu nócny wopyt z wyším měšćanostu w měšćanskim muzeju a swobodny zastup do Budyskeje Sprjewineje kupjele (sponserowany wot Budyskeje wobdźělnskeje a wobhosparjenskeje towaršnosće zwr).

Susanne Hozyna

Dobycerscy šulerjo z Hušćanskeje ewangelskeje šule ze swojej wučerku a Budyskim hosćencarjom Stefanom Malinkom

Foto: M. Schönbach

Radworscy šulerjo na ekskursiji w Bukecach

Za ekskursiju do serbskich wsow běštej sebi džewjatej lětnikaj Radworskeje srjedźneje šule lětsa Bukecy wupytaloj. Knjeni Lubina Grzybowa, jedna z Radworskich wučerkow, kiž něhdy sama w Bukecach do šule chodžeše, běše na zakładže swojich znajomosćow zaměram ekskursije wotpowědowacy program za šulerjow zestajila. Zo bychu so jednotliwe dypki tuteho programa ze žiwjenjom napjelnili, woprowachu Bukečenjo, předewšěm Serbja, rady někotre hodžiny swobodneho časa za Radworskich šulerjow.

Bjezposrědnje po tym, zo běchu Radworčenjo rano do Bukec doješli, zaběrachu so najprjedy ze serbskeje drasty, kaž běše wona něhdy w Bukečanskej wosadže z wašnjom. Na zakładže znowa zešitych drastow tudyšeje drastoweje skupiny spsrědkowa so hosćom z Radworja přehlad wšelakich wariantow žónskeje drasty.

Sćěhowaše w cyrkwi přednošk wo Božim domje samym, wo wosadže, wo wažnych stawizniskich podawkach a wo wusahowacych wosobinach Bukečanskeje wosady. Na česć najwuznamnišeho Bukečana, w Delanach pola Bukec rodźeneho pozdžišeho fararja Jana Kiliana, zaspěwachu Radworscy šulerjo wot njeho zeserbsčeny kěrluš „Pój, wutroba, a wjesel so“.

Dokelž bě to zwjetša za nich nowe – wosebje wšitko wokoło Bukečanskich serbskich drastow –, wobdźělichu so šulerjo Bukečanskeje ewangelskeje srjedźneje šule na přěnimaj dypkomaj programa. Po tym přeprosychu sebi Radworskich šulerjow na krótki wopyt do swojeje šule.

Wjesny muzej w nošerstwje Bukečanskeho kulturnohistoriskeho towarstwa namaka so w bjezposrědnym susodstwje ewangelskeje šule. Tam dóstachu Radworčenjo nadrobne informacije wo bit-

wje pola Bukec w lěće 1758 a móžachu sebi mnohe eksponaty, zwisowace ze serbskim žiwjenjom zašeho lětotka, wobhladać.

Při zakónčacym pućowanju po wsy zhonichu z někotrymžkuli žortom překisane dalše zajimawostki z Bukec a wokoliny, wosebje tež wo serbskim žiwjenju něhdy a džensa. A hdyž běchu južnje wsy ležacu Wjenkec hórku docpěli, skičeše so wopytarjam krasny wid po krajiny, wosebje na lužiske hory.

Za přewodžerjow a přednošowarjow z Bukec běše zaběra z młodymi, zajimowanymi poslucharjami rjane dožiwjenje. Z džakom so rozžoňuju zwuraznichu Radworčenjo, zo su wjele noweho zhonili a so stajnje witani čuli. A Bukečenjo nadžijeja so nětk na přiběracu wćipnosć šulerjow druhich šulow na to „wuchodnje Budyšina“.

Arnd Zoba

Narowny pomnik za fararja Nowaka poswjećený

Na rowje fararja Herberta Nowaka na Južnym kěrchowje w Choćebuzu steji wotnětka rjany kamjeń ze serbskim napisom. Swójbni fararja – mjez druhim ze Słowjenskeje a z Nižozemskeje –, znaći, přećeljo a wosobiny zjawneho žiwjenja su přišli pjatk, 15. junija, kamjeń poswjećić. Narěč měješe krajny rada wokrjesa Sprjewja-Nysa Harald Altekrüger (CDU), w kotrehož wosadže w Drjowku je Nowak wjele lět fararil a hač do swojeje smjerće loni w aprylu bydlił. Přitomni běchu tehorunja superintendentka Ulrike Menzelowa, farar Ingolf Kšenka z Baršća a farar Dieter Schütt z Dešna, kotryž je pomnik požohnował a so serbsce modlił.

Krajny rada měješe narěč, z kotrež je počesćil Nowaka za jeho dušepastyrsku džělo w Drjowkowskej wosadže, a wopominał jeho žiwjenje a zaslužby na dobro serbskeje rěče. „Žaržćo serbsku rěč wašych staršejšych we cesći a powědajšo ju!“ – to je było jeho žiwjenske kredo, chcemy tuž wšo činić, zo by serbska rěč w Delnjeju Łužicy wostała žiwa a zo bychu přichodne generacije ju powědali – je krajny rada prajił. „Ja se njebojím žedneje njepluki, psěto ty sy stawnje pši mnjo. Twój kij a pótykac troštujotej mě“ – tute słowa 23. psalma su fararja Nowaka na jeho žiwjenskim puću přewodželi a wostanu při nim do wěčnosti – praji farar Schütt, česčo

Při narownym pomniku fararja Herberta Nowaka na Južnym kěrchowje w Choćebuzu: krajny rada Harald Altekrüger, fararjowa džowka dr. Madlena Norbergowa a farar Dieter Schütt z Dešna

Foto: G. Wiczorek

jeho jako muža „pó wutšobje Boga“. Džakował je so jemu za serbske kemše a za Bože słowo w maćernej rěči.

Spěwar Gerald Schön z Drježdžan zaspěwa serbske kěrluše. Naposledk so wšitcy zhromadnje „Wóšce naš“ modlachu a hymnu „Rědna Łužyca“ zaspěwachu.

Měto Pernak z Berlina praji, zo je zrudny, zo je farar Nowak njebohi, ale tež wjesoly,

zo je telko ludźi přišlo počesćić fararja, kotryž je tak wjele za serbsku rěč činił. Fararjowy syn Mato Nowak z Ljubljany w Słowjenskeju je měnił, zo nosy swojeho nana we wutrobje a tutón pomnik a tute oficialne poswjećenje njeje jemu trěbne. „Za Dolnu Łužyca pak a za serbske luže su take wopomnjeńske městka wažne.“

G. Wiczorek

„Žedźba za dalinu“

Štóż so doma derje nječuje, žedzi so za dalinu, za krajom, wo kotrymž sej myslu, zo je tam lěpje. „Žedźba za dalinu“ je tež titul za rjad koncertow, kiž wuhotuja serbscy a mecklenburgscy komponisća lětsa hižo třeci króc. Tute lěto wupytachu sej zarjadowarjo štyri cyrkwy, zo by so móhla tež pišćelowa hudźba zapriječ. Pjatk, 15. ju-

nija, předstaji so koncert w Michałskej cyrkwi w Budyšinje, 16. junija w Janskeju cyrkwi we Wojerecach, 17. junija w Lipsku a nazymu w Rostocku. Ze serbskich komponistow běchu Juro Mětsk, Jan Cyž a Detlef Kobjela zastupjeni. Hudźba njeje harmoniska po měritkach romantiskeje hudźby, ale skerje awantgardistiska, hačrunjež

běchu tež citaty staršeje hudźby slyšeć. W Budyšinje powita Serbski superintendent slucharjow dwurěčnje. Serbski a němski publikum scěhowaše zajimowany načasnej hudźbje a džakowaše so hudźbnikam z wutrobnym přikleskom. Kóždy cyrkej ma swoju wosebitu akustiku, kotraž wotwisuje wot jeje twarskich wosebitosćow. Zwjetša klinča zwuki dlěje hač w koncertowych žurlach. W Michałskej cyrkwi bě so předstajenje jara derje radžiło. **jm**

Ekumeniski nyšpor na klósterskim swjedženju

Wuchodźuješ-li so w rjanej rozsahlej zahrodže, kiž słuša do klóstra Marijina hwězda w Pančicach-Kukowje, storčiš na jeje samym kóncu na sydom wulkich tafłow, zwobraznjacych stworjenje swěta, kajkež je wone wopisane na přenimaj stronomaj biblije. Wotpowědny tekst je drje mnohim znaty. Mjenje znata je druha rozprawa wo stworjenju, kotraž so w bibliji prizamknje. Džěl z njeje (1. Mójz 2,8–15) běše tema dwurěčneho ekumeniskeho nyšpora na 2. njedželi po Swjatej Trojicy, 17. junija, z kotrymž zakónči so lětuši klósterski a swójbný swjedžen Budyskeho wokrjesa.

Superintendent Jan Malink a Budyski tačantski farar Wito Sćapan wukładowastaj mjenowany tekst. Jan Malink zložil so

při tym na wažnosć wody jako źórlo wšeho žiwjenja. W zahrodže Eden je so źórlo wody rozdžěliło do štyrjoch wulkich rěkow, kotrež su krajinu maćeli a sćinili plódnju. Bě to kristalozasna woda dospołneje čistosće. Kóždy dupa w našich cyrkwjach na nju dopomina; wočakujemy tajku čistu wodu zaso na kóncu časow w njebieskim Jerusalemy. Nětko pak – dołhož smy tu na zemi – smy zamołwići za kedźbliwe wobchadjenje z tutym zakładom žiwjenja.

Wito Sćapan počahowaše so na Michała Nawkowy kěrluš „Boha chwal stwórbawaša“ (Wosadnik č. 461), kotryž běchu zhromadzeni do toho wuspěwali. Hižo Franc Assisiski je wšitke stworjenja mjenował bratrow a sotry. Duchowny pak poka-

za tež na strachi, kotrymž je Boža stwórbu wustajena přez manipulowanje z čłowječich rukow. Husto móhł za to měć, zo je čłowjek nje přećel přirody. Na zbožo wšak přiběra wědomje, zo my njejsmy stworićeljo swěta, ale Bóh. W zamołwitosći za stwórbu mamy być jeho naměstnicy. Hłowna mysl wobeju předowanjow bě dorazna namołwa na nas wšitkich: „Sluchajće – hladajće – jednajće!“

Słónčne junijske popoždno a bujnje kćějace rostliny, kerki a štomy w zahrodže tworjachu za rozpominance słowa a modlitwy přewšo spodobny ramik. Klósterske knježny nyšpor sobu wuhotowachu, hudźbny přewod měješe Chrystof Mikławšk z Njebjelčanskeje wosady. **I. Šěrkowa**

Powěšće

Choćebuz. Składnostnje generalneho konwen-
ta Zhorjelskeho cyrkwinskeho wobwoda, kotryž
wotmě so ze 150 cyrkwinskimi sobudźećačerjemi
6. junija w Choćebuzu, wotmě so před cyrkwu
na Grodkowskej hasy w centrumje města při-
połdniše spěwanje. Zaklinčachu spěwy a kěr-
luše w mnohich rěčach, tež w delnjoserbskej.
Na namjet Stefanie Krawcojcz z Janšojcz bě so
pod nawodom fararja Ingolfa Kšenki skupina
serbskich spěwarkow a spěwarjow zhrmadžiła,
kotraž zanjese kěrluše kaž tež ludowe spěwy.
Generalny superintendent Martin Herche
ze Zhorjelca wupraji so jara spokojom nad po-
radženej akciju a namjetowaše, připołdniše
spěwanje wuwic na tradiciju.

**Na 15. wopominanskim dnu za wotba-
growane serbske wsy wotkryšaj předsyda
Domowiny Dawid Statnik a serbski wjes-
njanosta Fryco Kšamař z Drjenowa, kotryž
sam z Liškowka pochadźa, pomnik za zhu-
bjenu wjes Liškowk blisko Choćebuz.**

Foto: G. Wiczorek

Šlichow. Lětuši 15. dzeń wotbagrowanych
serbskich wsow bě wěnowany Liškowkej, wsy
blisko Choćebuz, kotraž sta so před 25 lětami
z woporom brunicewoje jamy. W přitomnosći
bywšich wjesnjawanow a zastupjerjow Domowiny

přepodachu zjawnosći 9. junija blisko Šlichowa
wopomnišćo za zhubjenu wjes. Pomjatny ka-
mjeń, bludženck z napisom „Klein Lieskow
1498–1986 Liškowk“, wotkryšaj předsyda
Domowiny Dawid Statnik a Drjenowski wjes-
njanosta Fryco Kšamař, kotryž je z Liškowka
rodzeny. Farar Dieter Schütt wopomnišćo
w serbskej a němskej rěči poswjeći. Pódlu
kamjenja sadźichu lipu.

Poršicy. 14. junija založichu w Poršicach spě-
chowanske towarstwo za nowe zwony za wo-
sadnu cyrkej. Leć maja so w přichodnych lětach
tři mjedžane zwony. Za tutón zaměr su hižo
před něšto lětami započeli pjenjezy zběrać. To-
warstwo ma předewzaće zaměrnje spěchowac,
zo bychu so nowe zwony k 200-lětnemu jubilej
cyrkweje w lěće 2016 poswjećić móhli. Tuchwilu
maja na Poršiskej wěži štyri zwony, jedyn
mjedžany z časa po Přenjeje swětowej wójnje
(1919) a tři ze železa late z časa po Druhej
swětowej wójnje (1949). Wšitke maja serbske
a němske napisy.

Radwor. Zhradny ekumeniski nyšpor swje-
čachu njedźelu popołdnu, 17. junija, w tudyšej
cyrkwi Radworska, Minakaška, Njeswačanska
a Chwačanska wosada. Na mjeztym hižo tra-
dicionelnym každolětnym zeńdženju wobdźeli
so lěta wjace hač 150 wěriwych. Předowanje
mješe fararka Susanne Aechtner z Njeswa-
čidła. Zhradnje zanjesechu kemšerjo tež
serbskej kěrlušej. Po nutrnosći běchu wšitcy
na swačinu na luče za cyrkwu přeprošeni.

Slepo. Ze swjedženskeje Božej službu a wo-
sadnym swjedženjom bu Slepjanska cyrkej
po wobšěrnym, lěto trajacym wobnowjenju
na dnu swjateho Jana, 24. junija, znova po-
swječena. Jako přeće wosadnych do přichoda
zwurazni so při tym tež zděrženje serbsčiny
a serbskeho předowanja. Wobšěrnišo wo swje-
dženju rozprawjamy w přichodnym čisle.

Drježdźany. Sakske hłowne bibliske towar-
stwo w Drježdźanach chce zestajic zapis wšit-
kich svojich wudaćow biblije. Mjez nimi je tež
sydom serbskich wudaćow, kotrež su hłownje
w 19. lětsoku wušli. Zapis ma wuńc k dwusto-
tej rónicy založenja towarstwa w lěće 2014.

Dary

W meji je so darilo 100 eurow za Pomhaj Bóh.
Bóh žohnuj dar a daricela.

Spominamy

Před 50 lětami, 25. julija 1962, zemře wučer
Emil Wowčer w Małym Wjelkowje. Wón
narodži so 5. februara 1884 we Wukrančicach
jako syn cyhelnicarja. Za čas jeho dźěćatstwa
přesydlu so swójba do bliskosće Nowych Poršic,
hdžež wjedžeše nan tehorunja cyhelnicu. Emil
Wowčer wopyta šulu w Poršicach a Krajno-
stawski wučerski seminar w Budyšinje. Jako

wučer skutkowaše 1908–1910 w Chwačicach
a wot 1910 we Wulkim Wjelkowje, hdžež bě
zdobom zamołwity kantor za tamniše wjesne
pohrjebnišćo. Sobustawstwa w NSDAP dla pu-
šćichu jeho 1945 ze šulskeje služby a wón pře-
sydlu so ze swójbu do swojskeho domu w Ma-
łym Wjelkowje. Podpisany jako Wowčer-Wjel-
kowski wozjewi jako wuměnkar wšelake přinoški
w Pomhaj Bóh, kaž nekrologi wuznamnych
serbskich wučerjow a kantorow a stawiznu
płachty z Wulkowjelkowskeje čěłownje, kotruž
běchu nacionalsocialisća jeje serbskeho napisa
dla skonfiskowali. Hač do lěta 1959 bě předsy-
da Domowinskeje skupiny w Małym Wjelko-
wje. Jeho row na tamnišim komunalnym po-
hrjebnišću su před dźesać lětami zrunali. *T.M.*

Přeprošujemy

- 08.07. 5. njedźela po Swjatej Trojicy**
10.00 kemše z Božim wotkazanjom w Bu-
dyšinje w Michałskej z kemšemi
za dźěci (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu
(sup. Malink)
- 15.07. 6. njedźela po Swjatej Trojicy**
08.30 kemše z Božim wotkazanjom
w Poršicach (sup. Malink)
- 21.07. sobota**
13.00 swójbne pućowanje a dworowy
swjedženje we Wuježku pola Bukec
17.00 nutrnosć na Pawlíkec statoku
- 22.07. 7. njedźela po Swjatej Trojicy**
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu
(sup. Malink)
- 05.08. 9. njedźela po Swjatej Trojicy**
10.00 kemše w Budyšinje w Michałskej
z kemšemi za dźěci (sup. Malink)
12.00 nutrnosć w serbskim rozhłosu
(sup. Malink)

Pomhaj Bóh
časopis ewangelskich Serbow
ISSN 0032-4132

Wudawačelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski
kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/
Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Pri-
watny puć/Privatweg 21, 02625 Budyšin/Bautzen
Zamołwita redaktorka: Trudla Malinkowa, Goetho-
wa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./
fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čisć: MAXROI Graphics GmbH, Zhorjelc
Postvertriebsnummer: F 13145
Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładni-
stwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625

Abonement a dary: Serbske ewangelske towar-
stwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse
Bautzen, BLZ 855 500 00
IBAN: DE03 8555 0000 1000 0831 67
BIC: SOLADES1BAT
Pomhaj Bóh wuchadźa mjesačne. Spěchuje so
wot Založby za serbski lud, kotraž dóstawa lětnje
přiražki Zwjazka, Swobodneho stata Sakskeje
a Kraja Braniborskeje.
Lětny abonement plaći 8 eurow.